

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

i Rønne høiere Realskole

i Juli 1857.

RÖNNE.

Trykt i J. H. Colbergs Bogtrykkeri.

Indbydelseskraft

til

Rønne højere Realskoles

offentlige Examen

i Juli 1857

af Dr. H. K. Whitte,

Skolens Rector.

Rønne.

Trykt i J. H. Colbergs Bogtrykkeri.

Et videnskabeligt Bilag, som ikke kunde blive færdigt til at udgaae med Programmet, haaber man om kort Tid at kunne lade følge efter.

Efterretninger om Rønne højere Realskole

i Skoleaaret 1856—57.

Overeensstemmende med Skolens Indbydelsesskrift for f. A. afholdtes den offentlige Hovedexamen fra d. 12te til 19de Juli, de skriftlige Prøver den 9de og følgende.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig (s. Progr. f. f. A. S. 49) S. P. A. S. Whitte, V. V. E. M. H. Siemsen og J. L. A. C. Krabbe. De to Første erholdt Meget godt i Tydsk, Fransk og Geographi, Udmærket godt i Naturhistorie, bestode Skolens Aarsprøve med Hovedcharacteren *Mg* og erkjendtes modne til at opflyttes i en lærd Skoles syvende Classe, den Sidste erholdt Meget godt i Fransk og Naturhistorie, Godt i Tydsk og Geographi og bestod Skolens Aarsprøve med Hovedcharacteren *G*. Under Rectors og øvrige vedkommende Faglæreres Veiledning forberede de sig nu til at underkaste sig anden Deel af Adgangsexamen til Universitetet i Aaret 1858, hvortil Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet under 19de September f. A. har meddeelt Tilladelse.

Til Afgangsexamen for Realdisciple indstillede sig (s. Progr. f. f. A. S. 50) J. F. Erichsen af IVR. og erholdt anden Character. De enkelte Characterer vare: *Mg* for Dansk, Engelsk, Geographi, Naturhistorie og Naturlære, *G*. for Tydsk, Fransk, Religion, Historie, Arithmetik og Geometri.*)

*) Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

Dansk Stil. Hvilke Fremskridt har man efterhaanden gjort i Skibsfart og Handel.

Tydsk Stil. Til en ung Prindses Vugge, som i den følgende Tid blev een af sit Lands største Regenter, traadte to velgjørende Feer (Fee). „Jeg skjenker denne min Yndling”,

Af Skolens 45 Disciple erholdt ved Hovedexamen 2 Ug (Brødrene J. og H. Petersen), 5 Ug? (Chr. Sonne, Knudsen, Olsen, H. Koefoed og V. Zahrtmann), 1 Mg^x (Norup), 9 Mg (S. Whitte, H. Siemsen, V. Meyn, Olivarius, Chr. Zahrtmann, Wichmann, Bohu, C. Sonne og Boss), 7 Mg? (J. Whitte, Terp, J.

sagde den ene, „Örnens skarpsynede Blik, hvilket end ikke det mindste Myg i dens vide Rige undgaaer.“ „Den Gave er smuk“, afbrød den anden Fee den; „Prindsen vil blive en indsigtsfuld Monarch. Men Örnens besidder ikke alene denne Skarpsynethed (Scharfsichtigkeit) til at bemærke det mindste Myg, men tillige ædel Foragt til ikke at jage efter dem; denne tage Prindsen til Gave af mig“. „Jeg takker dig, Söster, for denne vise Indskrænkning“, sagde den første Fee. „Det er sandt, mange vilde have været langt større Konger, naar de med deres gjennemtrængende Forstand mindre havde villet fornødre sig til de ringeste Auliggender.“

Engelsk Stiil. Da Philip den Anden en Dag spadserede i Söilegangene (cloister) i Escorial, gik en ærlig Kjöbmand (tradesman) ind, da han saae Dören aaben. Henrykt af Beundring over de smukke Malerier, hvormed dette Huus var prydet, heuvendte han sig til Kongen, hvem han tog for en af Tjernerne, og bad ham vise ham Malerierne og forklare ham dem. Med en Lægbroders (laybrother) Ydmyghed og Nædeladenhed førte Philip ham igjennem Værelserne og gav ham al den Oplysning, han kunde ønske. Ved Afskeden tog den Frenmede ham i Haanden, trykkede (squeeze) den kjærlig og sagde: „Jeg er Dem meget forbunden, Ven; jeg boer i St. Martin, og mit Navn er Michael; skulde De hændelsesviis komme ad min Kant (my way) og see ind til mig, skal De finde et Glas god Viin til Deres Tjeneste.“ — „Og mit Navn,“ sagde den formodede Tjener, „er Philip den Anden, og hvis De vil see til mig i Madrid, skal jeg give dem et Glas lige saa god Viin“. —

Arithmetisk Opgave. At söge største fællede Maal til Polynomierne $4a^3 - 8a^2b + 5ab^2 - b^3$ og $6a^5 - a^4b - 9a^3b^2 + 6ab^4 - 2b^5$. —

Geometrisk Opgave. At construere et Quadrat, der i Indhold skal være ligestort med en given irregulær Femkant, og dernæst at finde Diagonalen i samme Quadrat, naar Femkantens Indhold er $7, 2 \square'$. —

Erichsen*), Chr. Erichsen, N. Rönne, Viggo Wulff, og Ellebye), 7 *G* (H. Munch, Hamann, Vald. Wulff, C. Colberg, P. Kocfoed, Wolffsen og Bech), 7 *G* (Krabbe, A. Jespersen, Fasting, H. S. Munch, C. Jespersen, N. Nielsen og J. Sonne), 2 *G*? (Östrup og Didrichsen), 4 *Tg* (Thorsen, L. Munch, H. Nielsen og Stibolt), 1 blev uden Hovedcharacter paa Grund af Sygdom: E. Sonne.

Efter Rectors Indbydelse deeltog følgende Mænd med Skolens Lærere i Censuren:

Kammerherre Wegener (V. Cl. Tydsk, Fransk, Latin og Græsk), Kammerherre Krabbe (IV. Cl. Historie, Geographi og Naturhistorie, III. og II. Cl. Fransk, I. Cl. Tydsk og Historie), Justitsraad Garde (V. Cl. Historie, Geographi og Naturhistorie, III. Cl. Historie og Geographi), Provst With (IV. Cl. Græsk, IV. R. og III. R. Engelsk, II. Cl. Religion), Pastor Klein (V. Cl. Religion, IV. Tydsk og Fransk).

Ved Slutningen af forrige Skoleaar var saaledes Discipelantallet 45 Disciple, af hvilke 4 udgik efter bestaaet Afgangsexamen; umiddelbart efter Examen udgik Valdemar Wulff.

Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 16 Disciple,

i II. Classe:

Jens Svendsen, f. paa Christiansö d. 14de Januar 1843, Sön af afdöd Soldat P. Svendsen;

Hans Peter Lillelund Meyn, f. i St. Pouls Sogn d. 4de December 1844, Sön af Provst Meyn i Rönne;

Georg Christian Stender Jespersen, f. i St. Bodils Kirkesogn d. 19de Februar 1845, Sön af Proprietær H. B. Jespersen sammesteds;

*) Han stod nemlig paa Grændsen mellem *Mg* og *G* og fik den sidste Hovedcharacter til Afgangsexamen, fordi ved denne Plus og Minus bortkastes i Sammenregningen.

Rasmus Andreas Holst, f. i Svanike d. 24de August 1843, Søn af afdøde Kjøbmand O. N. Holst sammesteds.

i I. Classe optoges fra Forberedelsesclassen :

Jacob Hansen Bang With, f. i St. Bodils Kirkesogn d. 5te Mai 1847, Søn af Stiftsprøbst With i Aalborg;

Carl Christian Jørgen Scheel Whitte, f. i Rønne d. 20de Mai 1846, Søn af Skolens Rector;

Hans Madsen Koefoed, f. i St. Bodils Kirkesogn d. 1ste April 1844, Søn af Selveier J. P. Koefoed;

Jørgen Albert Nicolai Svendsen, f. i Kjöbenhavn d. 19de November 1846;

Carl Ludvig Frederik Wegener, f. i Odense d. 2den Mai 1847, Søn af Kammerherre Amtmand J. H. Wegener, Storkors af St. Anna, R. D. og D. M. i Rønne;

Mathias Thorkild Petersen, f. i Nykirkesogn d. 20de Februar 1846, Søn af Gaardeier J. S. Petersen;

ifølge sildigere Prøve

Peder Julius Rønne, f. i Rønne d. 2den December 1845, Søn af afdøde Kjøbmand P. H. Rønne (jun.);

Christian Adolph Tobias Herbst, f. i Sandvig d. 30te Marts 1846, Søn af Postmester A. C. V. Herbst i Rønne;

Courad Heinrich Donner Zahrtmann, f. i Rønne d. 25de Juli 1847, Søn af Overlæge C. W. Zahrtmann;

andenstedsfra :

Ludvig Christian Koefoed, f. i Aakirkesogn d. 24de April 1845, Søn af afdøde Lieutenant i Bornholms Artilleri J. v. Koefoed;

Ludvig Ferdinand Sonne, f. i Kjöbenhavn d. 10de Januar 1846, Søn af Snekermester H. J. Sonne i Rønne;

Martin Jensen Sonne, f. i Öster-Mariesogn d. 20de December 1843, Sön af afdöde Lieutenant P. v. Sonne.

I Aarcts Löb ere følgende Disciple udmeldte:

I November Maaned N. Rönne (III. R.), C. Colberg, P. Didrichsen, P. M. Östrup (II.), H. T. Stibolt og L. Munch (I.), den Sidste paa Grund af vedvarende Svagelighed, de 5 Andre med stadigt Hensyn til Confirmationsforberedelsen. I Januar udgik J. Olsen (III. R.) for at forberede sig til at blive Seminarist, i Slutningen af Marts udmeldtes J. With (I.) paa Grund af hans Faders Forflyttelse; ved Udgangen af Mai Maaned Chr. Erichsen (IV. R.) for at gaae til Handelen i Kjöbenhavn.

Skolen talte saaledes ved Skoleaarets Begyndelse 56 Disciple, for Tiden har den 47 Disciple, som efter deres Hovedcharacter for Mai Maaned paa følgende Maade ere fordeelte i Classerne:

V. Real-Classe.

1. E. Chr. Sonne.
2. P. Terp.
3. V. Meyn.

V. studerende Classe.

1. H. Munch.
2. V. Olivarius.
3. J. Whitte.
4. A. Jespersen.
5. J. Petersen*).

IV. studerende Classe.

1. Chr. Fasting.
2. Chr. Zahrtmann.

IV. Real-Classe.

1. T. Hamann.

III. studerende Classe.

1. V. Zahrtmann.

*) Indtager denne Plads paa Grund af Fraværelse fra Skolen i længere Tid formedelst Sygdom, s. S. 6.

III. Real-Classe.

1. G. Knudsen. 2. H. Petersen. 3. H. Koefoed.
4. H. S. Munch. 5. J. Wichmann.

II. Classe.

1. J. Svendsen. 2. C. Wolffsen. 3. R. Holst. 4.
Chr. Bohn. 5. C. Jespersen. 6. Chr. Boss. 7. P. Koefoed.
8. N. Nielsen. 9. V. Wulff. 10. A. Ellebye. 11.
H. Meyn. 12. G. Jespersen. 13. Chr. Bech. 14. C.
Sonne. 15. Ch. Norup*).

I. Classe.

1. H. M. Koefoed. 2. C. Whitte. 3. E. Sonne.
4. M. Sonne. 5. L. Koefoed. 8. H. Nielsen. 7. L.
Wegener. 8. J. Sonne. 9. Chr. Thorsen. 10. L.
Sonne. 11. J. Rønne. 12. N. Svendsen. 13. T.
Petersen. 14. Chr. Herbst. 15. C. Zahrtmann**).

Efterat Adjunct Ancher allerede i September f. A. havde været angrebet i kortere Tid af en heftig Sygdom, udbrød denne paany noget før Juul, og da Følgerne af samme vedvarede langt ind i dette Aar og endnu ikke ere hævede, har det været nødvendigt for Skolen at andrage paa Ansættelsen af en ny Lærer interimistisk. Under 15de April d. A. blev Rector bemyndiget til at antage Landinspectör, Cand. phil. H. M. Lund til som Timelærer at overtage de Timer,

*) Indtager denne Plads paa Grund af Fraværelse fra Skolen i længere Tid formedelst Sygdom, s. S. 6.

***) Nederst, fordi han i længere Tid har været syg; har sædvanlig været blandt de Överste i Classen. Overhovedet har der blandt Skolens Disciple i dette Foraar hersket en høi Grad af tildeels meget betænkelig Sygelighed, hvilket ikke har været uden Indflydelse paa Classernes Fremgang.

Adjunct Anchers svagelige Helbredstilstand maatte paa-
lægge ham at afgive. Landinspectör Lund tiltraadte
derefter sin Virksomhed ved Skolen d. 1ste Mai og
siden den Tid har Fagfordelingen været følgende:

Rector, Latin og Græsk i V. Cl. og Sangunderviisningen	18	Timer	ugl.
Adjunct Jørk, Fransk i III.—V., Engelsk i alle Classer	24	—	—
— Ancher, Mathematik og Natur- lære i V. og IV. og 1 Time Teg- ning i VR.	12	—	—
— Hoff, Tydsk i alle Classer, Latin i IV. Classe	27	—	—
— Römer, Dansk i I.—IV. Cl., Religion i alle Classer	23	—	—
— Hastrup Fransk i II. Cl., Historie og Geographi i alle Classer . . .	25	—	—
— est. Koefoed, Dansk i V. Cl., Latin i III., Græsk i IV., Natur- historie i alle Classer	24	—	—
Landinspectör Lund, Mathematik og Regning i I.—V. Cl., Tegning i alle Classer	24	—	—
Adjutant P. v. Westh, R. D., Gym- nastik	6	—	—
Cand. phil. Curdts, Skrivning . . .	8	—	—

Hvormange Timer der egentlig har været tildeelt
hvert enkelt Fag og Classe (dog uden Angivelse af
Fællestimer), meddeles her under Opgivelsen af de i
Skoleaaret gennemgaaede Pensa og foretagne Övelser:

Dansk.

Förste Classe har benyttet Funchs, Röginds
og Warburgs Læsebog; læst det Vigtigste af Bojesens
kortfattede Sproglære indtil „Forskjellige Arter af Sæt-
ninger.” Vers efter Krossings poetiske Læsebog og

evangelisk-christelig Psalmebog. Stiil efter Dictat 2 Gange ugentlig (Römer, 5 Timer).

Anden Classe. Samme Læsebog. Bojesens kortfattede Sproglære indtil „Forskjellige Arter af Sætninger.” Digte ere lærte udenad. Stiil efter Dictat 2 Gange ugentlig (Römer, 4 Timer).

Tredie Classe. Til Övelse i Oplæsning er henyttet Holsts prosaiske Læsebog. Bojesens Sproglære indtil „Forskjellige Arter af Sætninger.” Digte ere lærte udenad. En Stiil ugentlig (efter oplæste Fortællinger, Omskrivning af Digte, selvvalgte Fortællinger, der oplyse Ordsprog). (Römer, 2 Timer).

Fjerde Classe. Samme Læsebog. Den danske Sproglære efter Bojesen. Digte ere lærte udenad. En Stiil er skreven hver Uge. (Fortællinger, lette Udviklinger). (Römer 2. Timer).

Femte Classe. Thortsens danske Litteraturhistorie fra Holberg til Enden, hvormed forbandtes Oplæsning af enkelte Stykker. Dorphs Omrids af den nordiske Mythologi, suppleret ved Oplæsning og Fortælling efter N. M. Petersens Danmarks Historie i Hedenold 3die Deel. c. 20 Stile af blandet Indhold.*)

*) **Danske Stile:**

1. At udvikle Betydningen af det gamle Ord: Det Godes værste Fjende er det Bedre.
2. At udvikle Følgerne af Amerikas Opdagelse for Europa i politisk, mercantil og videnskabelig Henseende.
3. Letsindighed og dens Følger.
4. „Naar Nöden er störst, er Hjælpen nærmest.” En Fortælling.
5. Hvorledes kan Læsningen af store Mands Levnetsbeskrivelser bidrage til vor egen Dannelse?
6. Om Brug og Misbrug af Selskabslivets Nydelser.
7. Hvilke vare de væsentligste Aarsager til, at Calmarunionen ikke kunde bestaae?
8. For hvilke Farer udsætter en langvarig uforstyrret Lykke Memesket?

Tydisk (Hoff).

Förste Classe. Rungs Læsebog for de lavere Classer forfra til S. 62. Af Hjorts lille Sproglære Afsnittene om Kjendeordene, Navneordene, Hjælpeudsagnsordene samt de regelmæssige Udsagnsord (4 Timer).

Anden Classe. Samme Læsebog S. 62—181. Efter samme Sproglære hele Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Udsagnsord (4 Timer).

Tredie Classe. Hjorts Læsebog S. 21—134. Efter Sammes større Sproglære hele Formlæren med Forbigaaelse af Læren om de sammensatte Udsagnsord og Brugen af „haben” og „sein”. I Skoleaarets sidste Halvdeel er der skrevet en Extemporalstil hver Uge (4 Timer).

Fjerde Classe. Hjorts Læsebog S. 113—145; 195—235. Efter Sammes større Sproglære hele Formlæren. Af Wolles „Materialier til at indöve den tydske Syntax” ere Reglerne om Navneord, Tillægsord og Udsagnsord læste og ved skriftlig Oversættelse af

9. I hvilken Betydning og indenfor hvilke Grændser kan Mennesket kaldes Jordens Herre?
10. Hvorledes blev Rom fra en Republik til et Keiserdømme?
11. Hvorvidt er det tilladt at bryde et givet Løfte?
12. Om Drøvtyggenes Bygning, Levemaade og Udbredelse.
13. Korstogenes Følger for Europa.
14. Et Brev til en Ven for at meddele ham en vigtig og interessant Nyhed.
15. En Skildring af en interessant Dag.
16. At udvikle Betydningen og Sandheden af den Sætning: Lediggang er Fandens Hovedpude.
17. At udvikle Forskjellen mellem Begreberne Gjerrighed, Kærighed og Sparsommelighed og bestemme den sidste Grændser.
18. „Idelige Draaber hule en Steen.”
19. Om Tungtsindighed, let Sind og Letsindighed, samt om disse tre Sindsretningers Værd og Følger.

Exemplerne indövede. En Stil ugentlig, hvoraf enkelte Extemporalstile (3 Timer).

Femte Classe. Hjorts Læsebogs prosaiske Deel S. 391—471. Af Sammes poetiske Læsebog 50 Sider, nemlig S. 1—100 med Forbigaaelse af alle Stykker i ubunden Stil. Af E. Sonne opgives desuden til Afgangspröven af Hjorts Læsebogs prosaiske Deel S. 1—122; 134—155; 164—183; 195—302; 315—329. Desuden har hver Dicipel i Reglen en Gang om Maaneden opgivet og er bleven prøvet i et af ham selv valgt og paa egen Haand læst større Stykke af en tysk Classiker. Formlæren er repeteret efter Hjorts større Sproglære; Ordföiningslæren er læst og ved en Hjemmestil hveranden Uge indövet efter Wolles „Materialier”. Tillige er hver Uge skrevet en Extemporalstil af blandet Indhold. Af de Studerende er læst det Allervæsentligste af Abrahams Litteraturhistorie, men kun den nyere Tid er bleven repeteret (4 Timer).

Engelsk (Jork).

Förste Classe. Mariboos engelske Læsebog for Begyndere: De første 8 Historier (3 Timer.)

Anden Classe. Samme Læsebog: den hele. En Deel af Formlæren efter Mariboe (2 Timer).

Tredie Classe. The vicar of Wakefield: Forfra til S. 96. Mariboos Stilövelser er benyttet til mundtlig og skriftlig Oversættelse. Hele Formlæren efter Mariboe (4 Timer).

Fjerde Classe. The vicar of Wakefield fra S. 88 og ud. Af Mariboos Stilövelser er oversat mundtlig fra S. 1 til S. 48. Mariboos engelske Formlære (4 Timer).

Femte Classe. Af The children of the New Forest er læst fra Cap. XVI og ud. Desuden er af Bulvers „Night and Morning” læst de 8 første Capitler. Mariboos Stilövelser fra S. 66—178 (3 Timer).

Fransk.

Anden Classe. Efter Bjerrings Læsebog forfra til Side 66. Efter Abrahams Grammatik Substantiver, Talord, Pronominer, Hjælpe- og regelmæssige samt de hyppigst forekommende uregelmæssige Verbers Böining (Hastrup, 4 Timer).

Tredie Classe. Borrings Læsebog for Mellemclasser, forfra til S. 109. Efter Abrahams Grammatik ere Hovedpartierne af Formlæren læste (Jork, 4 Timer).

Fjerde Classe. Samme Læsebog fra S. 106 til S. 193. Formlæren efter Abrahams (Jork, 3 Timer).

Femte Classe. Af Borrings Etudes Littéraires er læst forfra til S. 62; S. 105—133 og S. 309—342. Desuden have Disciplene paa egen Haand læst adskillige Stykker af andre Forfattere, som da have været Gjenstand for Examination. Hele Formlæren og af Syntax Afsnittet om Artiklen og Substantivernes Casus (Jork, 2 Timer).

Latin.

Tredie Classe. Formlæren efter Madvigs Sproglære indtil Orddannelselæren; Berg og Möllers latinske Læsebog Iste Deel, S. 1—24; de 6 første Feltherrer af Cornelius Nepos (Koefoed, 8 Timer).

Fjerde Classe. Cornelius Nepos: Epaminandas — de regibus incl. Cicero de imperio Cn. Pompeji; orationes in Catilinam I et II. Af Madvigs Sproglære det Vigtigste af Formlæren. Paa Ordföiningslærens Hovedregler er der gjort opmærksom under Læsningen. Efter Trojels Exempelsamling en skriftlig og en mundtlig Stiil (S. 1—68) og fra Nytaar af tillige en friere Extemporalstiil ugentlig (Hoff, 8 Timer).

Femte Classe. Ciceros Tale for Milo, Livius, Ilden Bog; Madvigs Sproglære, Formlæren og det Meste af Syntaxen. I Læsetimerne anvendes tillige megen Tid paa at befæste Sproglæren, især Formlæren. To

skriftlige og to mundtlige Stile ugentlig efter Ingerlevs Materialier, 2den Udg., respect. S. 69, 70, 75—95 og S. 3—19; Version en enkelt Gang (Rector, 8—9 Timer).

Græsk.

Fjerde Classe. Formlæren efter Tregder indtil de uregelmæssige Verber, med Undtagelse af Accentlæren. Fasting: Xenoph. Anab. lib. I cap. I—VIII. Zahrtmann: efter i Begyndelsen af Aaret at have benyttet Lunds "Græsk Læsehog" S. 1—12 læst Xenoph. Anab. lib. I cap. V—VIII.

Femte Classe. Xenophons Anabasis 4de Bog, Homers Iliade Iste Bog, Tregders Anthologia Græca, de homeriske Hymner (S. 1—5) og Anacreontea (S. 54—61) samt Theocrits 28de Idyl. Efter Tregders Sproglære er en Deel af Formlæren repeteret. Iövrigt er denne og Hovedpuncterne af Syntaxen indövet i Timerne under Forfatterlæsningen (5—6 Timer ugentlig, Rector).

Religion (Römer).

Förste Classe. Balles Lærebog, Iste og 2det Capitel; Herslebs större Bibelhistorie, Side 5—46.

Anden Classe. Balles Lærebog, 4de, 5te og 7de Cap.; Herslebs större Bibelhistorie, 3die—7de Periode.

Tredie Classe. Balles Lærebog, 4de, 5te, 7de og 8de Cap.; Herslebs större Bibelhistorie, 7de og 8de Periode og Side 159—215.

Fjerde Classe. Balles Lærebog, 3die, 4de, 5te, 7de og 8de Cap.; Herslebs större Bibelhistorie, 7de og 8de Periode, Udsigt over det gamle Testamentes Böger, Side 124—158, og af det nye Testamente Side 229—257.

Femte Classe. Krog Meyers Lærebog, § 1—83. Herslebs större Bibelhistorie, Side 159—258. (I hver Classe 2 Timer ugentlig.)

Historie (Hastrup).

Förste Classe. Den gamle Historie, efter Kofods fragmentariske Lærebog (3 Timer).

Anden Classe. Fra Constantin den Store til den nordamericanske Frihedskrigs Udbrud, efter samme Lærebog (3 Timer).

Tredie Classe. Den gamle Historie til Sullas Död, efter Bohrs Lærebog, samt Danmarks Historie til 1241, efter Allens Lærebog (2 Timer).

Fjerde Classe. Danmarks Historie fra 1241 til vore Dage, efter Allens Lærebog; fra den franske Revolution til vor Tid, efter Kofods fragmentariske Fremstilling (3 Timer).

Femte Classe. Tydskland og den gamle Historie, efter Kofods Udtog (2 Timer).

Geographi (Hastrup).

Förste Classe. Thriges Lærebog: Side 5—66 (2 Timer).

Anden Classe. Samme Lærebog: Side 66—137 (2 Timer).

Tredie Classe. Samme Lærebog: Side 97—182 (2 Timer).

Fjerde Classe. Samme Lærebog: Side 166—182 (1 Time).

Femte Classe. Samme Lærebog: Side 166—152, samt Erslevs Beskrivelse af den danske Stat (1 Time).

Naturhistorie (Koeboed).

Förste Classe. Lütken, Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie: Pattedyr og Fugle.

Anden Classe. Prosch, Lærebog i Naturhistorien til Brug for Elementarclasser: § 88—104; i Slutningen af Aaret repeteret Pattedyr og Fugle § 53—87.

Tredie Classe. Lütkens Dyreriget: Pattedyr og Fugle.

Fjerde Classe. Samme Bog: Pattedyr, Fugle og Krybdyr.

Femte Classe. Samme Bog: Almindelig Indledning om Mennesket, Pattedyr, Fugle, Krybdyr og Padder.

Regning (Lund).

Förste Classe. De 4 Regningsarter med benævnte Tal og Brök; 3 regne Reguladetri og 1 sammensat Reguladetri og Procentregning efter Hoffmeyer (4 Timer).

Anden Classe. Multiplication og Division med Brök; 3 regne Reguladetri og 3 sammensat Reguladetri og Procentregning efter Hoffmeyer (3 Timer).

Tredie Real-Classe. Een regner Reguladetri, de övrige Elever have gennemgaaet de sværere Reguladetriopgaver, sammensat Reguladetri og simpel Renteregning, Een tillige Selskabsregning, sammensat Renteregning, blandede Opgaver og Middelværdier efter Hoffmeyer (2 Timer).

Fjerde Real-Classe. Sammensat Reguladetri, Selskabsregning, Forvandling af Maal og Mynt, Renteregning og blandede Opgaver efter Hoffmeyer (2 Timer).

Femte Real-Classe. Procentregning, sammensat Reguladetri, Selskabsregning, Forvandling af Maal og Mynt, simpel og sammensat Renteregning efter Hoffmeyer (2 Timer).

Mathematik.

Förste Classe. Forklaring af de simpleste elementære Begreber og Sætninger om Linier, Vinkler og Flader (Lund, 1 Time).

Anden Classe. Mundts Geometri, de 2 første Capitler (Nr. 1—170). (Lund, 2 Timer).

Tredie Classe. Mundts Geometri, den theoretiske Deel, Iste Afsnit (Nr. 1—274). Jürgensens Arithmetik, de 12 første Paragrapher (Nr. 1—79) med Forbigaaelse af Nr. 47—55 (Lund, hvert Fag 2 Timer).

Fjerde Classe. Jürgensens Arithmetik fra § 12 til Nr. 105. Mundts Geometri fra Nr. 343 til Nr. 574 (Ancher, hvert Fag 2 Timer).

Femte Classe. Repeteret de 17 første Paragrapher af Jürgensens Arithmetik; Realisten Sonne desuden Ligninger af 1ste og 2den Grad samt de simpleste Logarithmeregninger. Repeteret hele Mundts Plangeometri (3 Timer til begge Fag). Realisterne have desuden i den første Deel af Aaret havt een og i den sidste Deel to skriftlige Udarbejdelser om Ugen. (Ancher).

Naturalære (Ancher).

Fjerde Real-Classe. Fra 2den Indledning S. 9 til Læren om Haarrøret § 122 efter Naturalærens mechaniske Deel af Ørsted (2 Timer).

Femte Real-Classe. Efter samme Lærebog Læren om faste, draabeflydende og luftformige Legemers Ligevægt; fremdeles de vigtigste Capitler af Bevægelseslæren, nemlig Tyngden, Centrifugalkraften, de keplerske Love, Ebbe og Flod, Pendulet og Bølgebevægelsen (3 Timer).

Tegning (Ancher og Lund).

Første, anden og tredje Classe ere for største Delen övede i Tegning efter Helstedes Tegnelære; enkelte Elever ere komne videre. 3die Real-Classe har desuden gennemgaaet de første 50 Nummere af Simesens geometriske Tegnelære. 4de og 5te Real-Classe er bleven övet i Tegning efter Staaltraadsfigurer og Gibbsornamenter; Sonne desuden i Klodstegning. 4de Real-Classe har gennemgaaet fra Nr. 50 til Nr. 100 og 5te Real-Classe har gennemgaaet nogle af de vigtigste Nummere efter Nr. 100 af Simesens Tegnelære (de 3 første Classer 2 Timer, de 2 sidste 3 Timer ugentlig).

Skrivning.

Hertil er anvendt i første Classe 4 Timer, i anden, tredje Real- og fjerde Realclassse 2, i tredje studerende og 5te Realclassse 1 Time ugentlig.

Sang (Rector).

Indtil Nytaar have Disciplene været inddeelte i et Begynderparti, Sopraner og Alter, siden den Tid er dannet et Sæt Bassister og Begynderpartiet optaget mellem Sopranerne. Hvert Parti har en særskilt og en fælles Sangtime, ialt 4. Disciplene öves deels i een- og flöerstemmig Sang, deels i Nodeläsning og Musikkundskab i Almindelighed. Benyttede ere Brödrene Erslews tostemmige Sange og Berggreens trestemmige Sange (4de Hefte); ogsaa ere enkelte Choraler indövede.

Gymnastik (Westli).

Disciplene ere deelte i 3 Partier, som forrige Aar, hver med to Timer ugentlig. Naar Veiret tilsteder Svömmövelser, erholder ethvert Parti 3—4 Timer ugentlig.

Forberedelsesclassen.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar var Discipelantallet 17, af hvilke 9 optoges i Skolens Iste Classe (see S. 8); inden Examen udmeldtes Curdts. Ved det nye Skoleaars Begyndelse udmeldtes R. Wulff, fire indmeldtes: Andreas Michael Jespersen, födt d. Iste Decbr. 1846, Sön af afdöde Proprietær Jespersen til Brændesgaard i Ipsker; Peter Michael Herbst, födt d. 4de Juni 1849, Sön af Postmester Herbst i Rönne; Hans Zahrtmann, födt d. 14de Marts 1849, Sön

af Overlæge Zahrtmann i Rönne, og Sophus Jensen, født d. 17de Juni 1849, Søn af Kammerassessor, Amtsforvalter Jensen i Rönne. I Löbet af dette Skoleaar ere Ipsen og A. Kofoed udmeldte; ved Dödsfald mistede Classen en vakker, flink Discipel, Rudolf Erichsen. Ved Nytaar indmeldtes Ludvig Marius Laurentius Bayer, født d. 8de Novbr. 1848, Søn af Toldoppebärselscontrolleur Bayer i Rönne; i April Hans Anton Jensen, født i Decbr. 1845, Søn af Proprietær Jensen i Sose i Vestermarie, og Adolf Michael Jespersen, født d. 10de Mai 1848, Søn af Proprietær Jespersen til Seiersgaard i Knudsker Sogn.

Classen tæller saaledes nu 10 Disciple i følgende Orden:

1. Meyn. 2. A. Jensen. 3. Rönne. 4. Zahrtmann. 5. S. Jensen. 6. Herbst. 7. Bolbroe. 8. Andr. Jespersen. 9. Ad. Jespersen. 10. Bayer.

De læste Pensa ere:

Dansk Læsebog af Funch, Rögind og Warburg, forfra til S. 114 og S. 149—206. Nogle Digte ere lærte udenad efter Brüchners "Et Hundrede Digte for Börn". De ældste Disciple have skrevet Stiil efter Dictat. Jacobis og Ursins Regnebøger bruges. Af Herslebs mindre Bibelhistorie have Nr. 1—3 og Nr. 7 læst hele Bogen, Nr. 4—6, Nr. 8 og Nr. 10 det gamle Testamente, Nr. 9 forfra til S. 43.

Af Thriges Geographi have alle Disciplene læst S. 19—32; S. 58—74; og S. 97—106.

Tydk. Af Rungs Elementarbog have Nr. 1 og Nr. 3 læst fra S. 50—104; Nr. 2 og Nr. 4—10 S. 1—33.

Skolens Indtægter og Udgifter have i afvigte
Finantsaar været:

Indtægt.

Beholdningen fra forrige Aar . . .	946	Rd.	2	Mk.	12	Sk.
Afdrag paa Gageforskud	50	-	„	-	„	-
Restancer fra forrige Aar	16	-	4	-	8	-
Tilskud fra den alm. Skolefond .	10000	-	„	-	„	-
Rentepenge	164	-	„	-	2	-
Forpagtningsafgift af Jord	36	-	„	-	„	-
Amtsrepartitionsfonden	100	-	„	-	„	-
Skolepenge	606	-	4	-	„	-
Lys- og Brændepenge	151	-	3	-	„	-
Indskrivningspenge	80	-	„	-	„	-
Refusionen for Tavlepengene	76	-	„	-	„	-
	12227	Rd.	2	Mk.	6	Sk.
	9884	„	5	-	„	-
Kassebeholdning:	2342	Rd.	3	Mk.	6	Sk.

Udgift.

Ifølge Decisionen f. f. A.	10	Rd.	„	Mk.	„	Sk.
De faste Læreres Gager	6875	-	3	-	„	-
Timebetaling	839	-	„	-	13	-
Pensioner	816	-	1	-	8	-
Bibliotheket	300	-	„	-	„	-
Bygninger og Inventarium	184	-	5	-	3	-
Brændsel og Belysning	364	-	„	-	„	-
Skatter og Afgifter	39	-	„	-	12	-
Regnskabsføring	165	-	2	-	„	-
Tilfældige og løbende Udgifter	245	-	4	-	1	-
Extraordinære Udgifter	30	-	„	-	„	-
Restancer for Refusionen af Tavlep.	14	-	5	-	11	-
	9884	Rd.	5	Mk.	„	Sk.

Fri Underviisning har i indeværende Skoleaar været tilstaaet følgende Disciple:

1. H. Munch. 2. J. Petersen. 3. V. Olivarius. 4. Chr. Sonne 5. V. Meyn. 6. P. Terp. 7. Chr. Zahrtmann. 8. Chr. Erichsen. 9. H. Petersen. 10. G. Knudsen. 11. J. Olsen. 12. C. Colberg. 13. P. Koefoed. 14. C. Wolffsen. 15. N. Nielsen. 16. Ch. Norup. 17. V. Wulff. 18. J. Svendsen, og som extraordinære Gratister, 19. J. Whitte og 20. C. Whitte.

Skolens Bogsamling har siden sidste Meddelelse modtaget følgende Tilvæxt, af hvilke de med * betegnede ere forærede Skolen.

Latin.

M. T. Cicero. Udvalgte Taler, bearb. til Skolebrug af H. H. Lefolii. 1ste og 2den Decl. 851—56.
 Horatses Ode og Breve, udgivne til Skolebrug af E. Lembcke. 855.
 Cornelius Nepos. Udg. til Skolebrug af C. Kerrn og C. P. J. Krebs. 856.
 P. Virgilii Maronis Æneis. Til Skolebrug bearb. af F. W. Lund. 856.

Græsk.

Stephani thesaurus Græcæ lingvæ. Vol. VIII. fasc. 3. Parisiis. Folio.

Erotici scriptores (Parthenius, Achilles Tattus, Longus, Xenophon Ephesius, Heliodorus, Chariton Aphrodisiensis, Antonius Diogenes, Iamblichus) ex nova recensione Gu. A. Hirschigii. Eumathias ex rec. Ph. le Bas. Apollonii Tyrii historia ex cod. Parisino edidit J. Lapaume. Nicetas Eugenianus ex nova rec. Boissonadii. Græce et Latine. Paris. 856.

Platonis opera ex recensione R. B. Hirschigii.
Græce et Latine. Vol. I. Paris. 856.

Philologiske Hjælpevidenskaber.

- Fr. Nösselts græsk-romerske Mythologi, samt en kort Fremstilling af den nordiske Mythologi ved A. Enkebølle. 856.
Fr. Guil. Wiehe. De vestigiis et reliquiis Synonymicæ artis Græcorum. 856.

**Dansk
og nordisk Litteratur.**

- H. C. Jermiin. Ledetraad for den første Undervisning i dansk Sproglære. Aalborg. 847.
L. Oppermann. Indledning til den danske Sproglære. 2den Udg. 845.
F. C. L. Trojel. Opgaver til skriftlige Udarbejdelser og mundtlige Foredrag i Modessmaalet. 855 (3 Exemplarer).
N. M. Petersen. Bidrag til den danske Litteraturs Historie. 853—55. III.

- Chr. Molbech. Blandede Skrifter, 2den Samling. 853—55. III.
Oehlenschlägers Digterværker og prosaiske Skrifter, 1ste og 2det Supplementbind. 854.

Nordiske Oldskrifter. 21de Hefte. 856.

Tydsck.

- J. u. W. Grimm. Deutsches Wörterbuch. I—II, 5. Leipz. 854—57. 4.
Deutsche Classiker, Lief. 182—231:
Goethe's sämtliche Werke in 40 Bänden. Stuttg. u. Tübing. 856—57. XXIV—XXX.

- Lenau. Gedichte. Stuttg. u. Augsb. 857. I—II, 2.
 Lessing's gesammelte Werke. Leipz. 856. VII—IX.
 Wieland's sämtliche Werke. Leipz. 856—57.
 XXI—XXIX.

Fransk.

- *Ideler und Nolte. Handbuch der französischen
 Sprache. Poetischer Theil, 3te Aufl. Berlin. 812.*

Skrifter af blandet Indhold.

- Eschricht. Folkelige Foredrag. 2den Saml. 1ste
 Hefte. 857.
 Gersdorf. Leipziger Repertorium. 14ter Jahrg. II—IV,
 15ter Jahrg. I.
 A. C. P. Linde. Meddelelser angaaende Kjöbenhavns
 Universitet, den polytechniske Lærestanstalt, Sorø
 Academi og de lærde Skoler med dertil hørende
 Realunderviisning i Kongeriget Danmark for Aarene
 1849—56. 1ste Hefte. Universitetet. 857.
 Nordisk Universitets Tidsskrift. I, 4 (Uppström,
 Upsala. 856). II, 2 (Ljunggreen, Lund. 856),
 3 (Krogh, Christiania 856). III, 1 (Ingerslev,
 Khvn. 857).
 Oversigt over det kongelige Videnskabernes Selskabs
 Forhandlinger i 1855 Nr. 5—8 og 1856 Nr. 1—3.
 Steenstrup. Dansk Maanedskrift, IV. og V.

Programmer fra Kjöbenhavns Universitet for 1856, 2 Hefter.
 Programmer fra danske og slesvigske Skoler 1856.
 26 Hefter.

Programmer fra holsteenske og lauenborgske Skoler og
 Gymnasier for 1856. 7 Hefter.

Programmer fra Preussen for 1854 og 55 (XVI. Bind. 4.).

*) Forglemt at anföre i Programmet f. f. A. See deri S. 41 og 43.

Theologi.

- Clausen. Nyt Tidsskrift for udenl. theol. Litteratur 856, 2—3, 857, 1.
 Scharling og Engelstoft. Nyt theol. Tidsskrift. 856, VII, 2; 857, VIII, 1.

Retsvidenskab.

- Schwartzkopf. Kongelige Rescripter og Resolutioner, Love og Expeditioner Gæistligheden i Danmark vedkommende. Iste B. (for 1846 og 47), 2det. B. (for 1848 og 49). 855—56.
 Rigsdagstidenden, 8de Session. 856—57.

Philosophi.

- *(Börgeesen). Krig, Civilisationens o. s. v. Fjende. 849. 6 Exemplarer, forærede af Forfatteren.
 B. J. Fog. Cartesius, den nyere Philosophies Fader. 856.

Pædagogik.

- H. G. Bohr. Et Indlæg om Forhandlingerne om Anordningen og Behandlingen af den lærde Skoles Underviisningsstof. 857.
 La Cour. Lærebog i Gymnastik for Borger- og Almueskoler i Danmark. 856.
 Fr. Lange. Skolen og Livet. Pædagogiske Betragtninger. 2den Halvdeel. 856.

Historie.

- Fr. Klee. De almeenculturhistoriske Principer for de europæiske Sprogs Dannelse. 857.
 L. Weisser. Bilder-Atlas zum Studium der Weltgeschichte in 100 grossen Tafeln. Mit erleuchterndem Text v. H. Merz. Erste Lief. Schw., Hall. u. Leipz. Folio.

Aarsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv
I, 4, udg. af C. F. Wegener. 855. 4.

A. S. Örsted. Af mit Livs og min Tids Historie.
III—IV, 2. 855—57.

Geographi.

Ankjær. Geographisk-statistisk Haandbog. Hefte
9—14. 856—57.

Erslev. Den danske Stat. Hefte 10—25. 856—57.
Statistisk Tabelværk. Ny Række. B. XI—XII, 1.
856. 4.

Naturvidenskab.

Fogh, Lütken og Vaupell. Tidsskrift for populære
Fremstillinger af Naturriget, III, 4—6, IV, 1—3.
856—57.

N. Kjærboilling. Danmarks Fugle. 852.

— Billedværk med 204 Afbildninger og Supplementer
i 252 Afbildninger. 851—54, Folio.

J. Thomsen. Vandringer paa Naturvidenskabens Ge-
bet. 856.

C. Vogt. Zoologische Briefe. Naturgeschichte der leben-
den und untergegangenen Thiere für Lehrer, höhere
Schulen und Gebildete aller Stände. I—II B.
mit vielen Abbildungen. Frankf. a. M. 851.

Lægevidenskab.

N. E. Ravn. Om Svangerskabets Grændser. 856.

Mathematik.

R. W. Bauer. Samling af matematiske Opgaver. 856.

Musik.

Berggreen. Sange til Skolebrug. 4de Hefte 2den
Udg. 857.

Apparater til Underviisning

i Naturhistorie.

Lacerta agilis.
 Anguis fragilis.
 Rana temporaria.
 R. esculenta.
 R. ignea.
 Triton cristatus.
 T. punctatus.
 Rana temporaria — pullæ.
 Petromyzon Planeri.
 Ommatostrephes sp.
 Patella sp.
 Dinematura ferox et Scymnus sp.
 Caligus Hippoglossi.
 Anatifera sp.
 Cinceras vittata.
 Ascaris sp. ex homine.
 Pagurus sp.
 Bufo vulgaris.
 B. calamita.
 Lacerta vivipara.
 Æg af L. agilis.

Til Naturlæren.

Et Sphæreometer.

Til Tegneunderviisningen.

2 Bestik og 63 Gibsornamenter.

Til Skriveunderviisningen.

Bjerrings latinske og danske Forskrifter (110 Stykker).

Til Underviisningen i gammel Historie og Geographi
er anskaffet:

- II. Kiepert. Wandkarte der alten Welt für die Zeit
 des Persischen u. Macedonischen Reichs. Weimar, 853.
 — Wandkarte von Alt-Italien. Weimar. 850.
-

Disciplenes Bogsamling

har havt følgende Tilvæxt:

- H. Chr. Andersen. Samlede Skrifter 1—22 i XI Bind. 854—55.
 Illustrirtes Familien-Journal. Leipz. u. Dresden. V—VI. 856.
 C. L. Hentz. Moskilden. Overs. 856.
 Skandinavisk Folkemagazin. 856.
 For 3 Skilling. 1ste og 2den Aarg. 855—56.
 Folkekalender for Danmark. 857.
 Rosenhoff. Illustreret Almanak. 857.
 Mayne Ride. Buskdrengene. Oversat. 856.
 — Flugten til Skoven. Overs. 857.
 Livet tilsøes. Overs. fra det Engelske. 857.
 Charles og Maja eller Ferierne i Præstegaarden. Overs. fra det Engelske. 857.
 En borgerlig Fortælling. 1ste og 2den Deel. 855.
 Ungdommens Fritimer. 856.
 For Ungdommen. 1—4 Hefte. J. Erslev.
 Dickens. Skizzer. Overs. 856.

I det forløbne Finantsaar var

Indtægten:

I Behold fra f. Regnskab	1 Rd. 4 Mk. 5 Sk.
Deeltagernes Bidrag i første Halvaar	25 - 3 - 8 -
— — i andet —	28 - „ - 8 -
For Salg af Cataloger	„ - 1 - 4 -
	<hr/>
	55 Rd. 3 Mk. 9 Sk.

Udgiften:

Boghandler	47 Rd. 5 Mk. 5 Sk.
Bogbinder	7 - 3 - „ -
	<hr/>
	55 Rd. 2 Mk. 5 Sk.
	<hr/>
Beholdning „ Rd. 1 Mk. 4 Sk.	

Afgangsexamen for Realdisciple.

Efterat Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 var udkommen, maatte det i høi Grad være vor Skole magtpaaliggende at blive declagtig i den udvidede Realunderviisning og de til samme knyttede Betingelser, som denne Bekjendtgjørelse fastsætter. Rector indgik derfor under 22de Marts f. A. med et Andragende om, at Skolen saavidt muligt maatte erholde Adgang til de Fordele, bemeldte Bekjendtgjørelse frembyder, hvilket Andragende under 9de August derefter af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet blev bevilget.

Paa Grund af denne Sags overordentlige Betydning for den høiere Realskole (idet den indeholder den væsentligste Betingelse for Skolens fremtidige Udvikling i den Retning, hvori det fornemmelig er dens Opgave at virke) aftrykkes her bemeldte Bekjendtgjørelse fuldstændig.

„Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 2den d. M. allernaadigst at approbere følgende Bestemmelser angaaende en Underviisningsplan for en særskilt Realunderviisning ved nogle af de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og en Afgangsexamen for dem, der have gjenneemgaaet denne Underviisning eller en tilsvarende ved andre Skoler, nemlig:

1. Underviisningen i de Realclasser, der forbindes med de lærde Skoler, skal gaae ud paa at meddele en sammenhængende almindelig Dannelse, der ved Kundskabsindhold og Övelse af Aands-evnerne kan blive frugtbar for Disciplens paafølgende Udvikling og for hans Færd i Livet, hvad enten han umiddelbart fra Skolen gaer over i en practisk Livsstilling, eller ved en høiere Skole vil søge en videre Uddannelse for et særskilt Fag.
2. Underviisningen meddeles i et sexaarigt Cursus i

5 Classer, de 2 nederste fælles med de studerende Disciple, de 3 andre særskilte Realclasser*), hvoraf de tvende ere eetaarige, den överste toaarig med Deling af Underviisningen i de Fag, hvori det maatte ansees uomgængeligt fornödent, navnlig i Mathematik.

3. Underviisningsgjenstandene ere :

Modersmaalet,
 Tydsk,
 Fransk,
 Engelsk,
 Religion,
 Historie,
 Geographi,
 Mathematik,
 Naturlære,
 Naturhistorie,
 Skrivning og Tegning,
 Sang,
 Legemsövelser.

4. For de Disciple, der have tilbragt 2 Aar i överste Realclassse og önske at forlade Skolen med Vidnesbyrd om den opnaaede Kundskab og Modenhed, afholdes en Afgangsexamen i samtlige Underviisningsgjenstande undtagen Religion, Sang og Legemsövelser.

Ingen maa indstille sig til denne Examen, förend han har fyldt sit 15de Aar.

5. Om Behandlingen af de enkelte Underviisningsgjenstande og om Omfanget og Beskaffenheden af Afgangspröven deri fastsættes Fölgende:

a) Underviisningen i Dansk skal gaae ud paa at lede Discipelen til rigtig og nöiagtig Brug af Modersmaalet og paa Uddannelse af hans Frem-

*) Hos os som hidtil i Fællesskab med de studerende Disciple; ligeledes vente vi at kunne komme ud af det uden Deling af V. Cl.

stillingsevne i Almindelighed. Den til Sikkerhed i skriftligt og mundtligt Udtryk fornødne grammaticalske Indsigt meddeles, idet tillige den ved Underviisningen i fremmede Sprog vakte Reflexion benyttes, uden at Modersmaalet behandles som et fremmed Sprog, hvis grammatiske Former skulle læres som noget Ubekjendt. Den æsthetiske Sands søges vakt ved Læsning af udvalgte, før Disciplens Alder passende Stykker af den skjønne Litteratur, hvorved de til Forstaaelsen af Digtkunstens og den bildende Kunsts Værker nødvendigste Forestillinger af classisk og nordisk Mythologi og overhovedet det Bekjendskab med Litteraturen vindes, som Disciplens Standpunct tillader. Saafremt Læreren finder Anledningertil, gjennemgaaes nogle lette svenske Læsestykker. Afgangsprøven i dette Fag er alene skriftlig og indbefatter to Stilopgaver, hvoraf den ene væsentlig maa gaae ud paa Gjengivelsen af et bekjendt Stof, den anden maa kræve en fri Behandling af et Æmne, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviklet hos Disciplen.

- b) I Tydsk maa Disciplen søges bragt til med Lethed og Sikkerhed at forstaae prosaiske Forfattere, hvis Stil ikke har særegne Vanskeligheder, og det almindelige Digtersprog samt tilskriftligen at udtrykke sig uden grove Feil, naar der ikke kræves Brug af sjeldnere og mindre almindelige Ord eller af vanskelige og usædvanlige Sætningsformer. Prøven anstilles deels mundtlig, ved Examination i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 400 Octavsider og i Stykker af tyske Skribenter, der ikke ere læste, deels skriftlig ved en let Stil, uden Brug af Ordbog, væsentlig beregnet paa at godtgjøre

- antagelig Sikkerhed i Grammatikens Hovedregler og Herredømme over det almindelige Ordforraad.
- c) I Fransk bør søges opnaact Evne til at læse og forstaae lettere franske Prosaister med den dertil fornødne grammaticalske Kundskab, samt til sprogrigtigen at gjengive skriftligen paa Fransk lette danske Sætninger uden sjeldne og vanskelige Ord. Afgangspröven bestaaer alene i Examination i to franske prosaiske Stykker, det ene taget af et opgivet Pensum af mindst 200 Octavsider.
- d) I Engelsk skal, dog kun med Hensyn til det prosaiske Sprog, opnaacs samme Færdighed som i Tydsk. Ved Afgangspröven kræves foruden den mundtlige Examination, der anstilles paa samme Maade som i Fransk, en let Stil, der ikke gaer udenfor det almindelige Ordforraad, og ved hvis Udarbeidelse ikke maa bruges Ordbog.
- e) Religionsunderviisningen omfatter den christelige Troes- og Sædelære samt Bibelhistorie.
- f) I Historien tilveiebringes hos Disciplen en sammenhængende Oversigt over den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder; af Fædrelandets Historie gives en noget fyldigere Fremstilling.

I den almindelige Verdenshistorie kunne saadanne Folk, der ikke udöve nogen væsentlig Indflydelse, og saadanne Perioder, i hvilke ingen for Menneskeheden i det Hele vigtige Begivenheder ere indtrufne, behandles kort og ved Examen kun medtages, forsaavidt de beröre det Större og Vigtigere.

Det maa paasees, at de specielle chronologiske Bestemmelser, der kræves lærte og bevarede, indskrænkes til saadanne Hovedbegivenheder og Hovedpersoner, hvorved det Övrige kan holdes sammen i passende, efter Gjenstandenes

Betydning afmaalte Afsnit, og at iövrigt kun Begivenhedernes Rækkefølge fastholdes.

- g) Den geographiske Underviisning omfatter fysisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de uundværligste Sætninger af den matematiske Geographi. Optagelsen af statistiske Angivelser maa begrænses efter Hensynet til det for Oversigten over de almindelige og vigtige Forhold Nödvendige, og især indskrænkes ved saadanne, der enten i sig selv ere usikre (som de allerfleste Angivelser af Indbyggertal udenfor Europa) eller dog fluctuerende (som Indbyggertallet i de europæiske Stæder).
- h) Den matematiske Underviisning skal omfatte dels practisk Regning og elementær Arithmetik, hvori medtages Decimalbröcker, Bogstavregning, Ligninger af første Grad, Oplösning af Ligninger af anden Grad, samt de simpleste Logarithmeregninger, dels elementær Plangeometri, hvorved forbindes geometrisk Tegning, saaledes at der erhverves Færdighed i ordentlig Udförelse af sædvanlige geometriske Constructioner, og erholdes Indsigt i Rumstörrelsers Fremstilling ved Hjælp af deres Projectioner paa to paa hinanden lodrette Planer. I dette Fag aflægges tre skriftlige og een Tegnepröve. Der gives en skriftlig Opgave i practisk Regning, men af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, som ere eiendommelige for enkelte Virkekredse. Fremdeles gives en Opgave saavel i Arithmetik som i Geometri af en saadan almindelig Natur, at den kun kræver en ligefrem Anvendelse af hvad der maa forudsættes lært. Ved Tegnepröven fordres udfört en simpel Construction, der ligger indenfor hvad der enten ved Underviisningen udtrykkelig er gennemgaaet,

eller kan fordres som ligefrem Anvendelse af det Lærte. Ved Bedømmelsen heraf bliver ikke blot at see paa, at Fremgangsmaaden er rigtig, men ogsaa paa, at Udførelsen er ordentlig og nøiagtig.

- i) I Naturlære (hvori Underviisningen gives i øverste Classe*) meddeles det Vigtigste saavel af den mechaniske som af den chemiske Deel. Underviisningen maa i den mechaniske Deel omfatte Læren om faste Legemers Ligevægt, Hovedsætningerne om draabeflydende og luftformige Legemers Ligevægt med Forbigaaelse af al Detail, fremdeles de vigtigste Capitler af Bevægelseslæren, nemlig Tyngden, Centrifugalkraften, de keplerske Love, Ebbe og Flod, Pendulet og Bølgebevægelsen. Af Naturlærens chemiske Deel gennemgaaes Varmelæren og den dermed i Forbindelse staaende Deel af Meteorologien, Hovedsætningerne af Læren om Magnetisme og Electricitet; tillige meddeles herunder en Oversigt over de i Naturen meest udbredte Grundstoffer og deres vigtigste uorganiske Forbindelser. Examensprøven gaaer ud paa dette hele Omfang.
- k) I Naturhistorie gives en Oversigt over Mineraliernes, Planternes og Dyrenes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Exempler, og anskueliggjort i Særdeleshed ved Kundskab til de vigtigste og meest fremtrædende indenlandske Naturgjenstande.
- l) Ved Afgangsexamen aflægges tillige Prøve i Skrivning og Tegning. Udfaldet af denne bedømmes ikke blot efter Prøveskriften og Prøvetegningen, men tillige efter den ydre Behandling af samtlige skriftlige Examensudarbejdelser.

*) Hos os forberedet i IV. Realclassen.

6. Afgangsprøven for Realdisciplene afholdes til samme Tid som Afgangsexamen for de studerende Disciple ved de lærde Skoler, og, hvad den skriftlige Deel angaaer, under Eet ved alle Skoler og over de samme Opgaver. Udfaldet af Examen tilkjendegives ikke ved forskjellige Characterer, men alene ved Udtrykket „Bestaaet” eller „Ikke bestaaet”, saaledes at „Bestaaet” kan gives Tillægget „med Udmærkelse”. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet har at give de nærmere Bestemmelser om, hvad der ved Examensprøverne i de enkelte Fag skal fordres for at have bestaaet Examen. Efter afholdt Examen meddeles der af Skolen Enhver et Vidnesbyrd om, hvorledes han har faldendt den.
7. Opgaverne til den skriftlige Deel af Examen gives fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet indtil videre saaledes, at Ministeriet lader sig forelægge Forslag dertil af Underviisningsinspectøren ved de lærde Skoler i Forening med Fagkyndige, som Det aarligen anmoder om at sammentræde med ham til dette Öiemed. Den mundtlige Examen ved de forskjellige Skoler lader Ministeriet controllere af enkelte dertil udsendte Mænd, hvorved tages Hensyn til, at samtlige Sider af Underviisningen jevnlig blive Gjentsand for Fagkyndiges lagttagelse. Ministeriet kan lade sig de skriftlige Examensarbejder indsende for at underkastes en Revision.
8. Den, der har bestaaet Afgangsexamen for Realdisciple, har derved opnaet samme Ret og samme Adgang til höiere Underviisningsanstalter og Fag-examina, som Aflæggelsen af den ved Bekjendtgjørelsen af 14de Septbr. 1838 anordnede almindelige Forberedelsexamen ved Universitetet giver.
- Forsaavidt nogen Realdiscipel er bestemt til at blive Pharmaceut og ved privat Underviisning

har skaffet sig den i bemeldte Bekjendtgjørelse foreskrevne Kundskab i Latin, kan han deri enten for Examenscomiteen ved den almindelige Forberedelsesexamen eller hos Skolens Rector og een af dens andre Lærere, der underviser i Latin, underkaste sig en særskilt Prøve, hvilken, naar han bestaer deri, skal i Forbindelse med den aflagte Afgangsexamen være tilstrækkelig til at give ham Adgang til pharmaceutisk Examen. Det Fornødne om denne Prøves Udfald anføres, saafremt den er aflagt ved Skolen, i det Vidnesbyrd, der meddeles vedkommende Discipel for Afgangsexamen.

9. Bemyndigelse til med samme Virkning og Gyldighed at afholde Afgangsexamen for Realdisciple kan af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet paa derom indgiven Ansøgning tilstaaes private og communale Skoler, efterat Ministeriet, naar Andragendet er skeet, ved dertil udvalgte Mænd har ladet foretage en Undersøgelse af Skolens eller, forsaavidt den har deelte Classer for to Rækker af Disciple, Realclassernes Underviisningsplan, dens Lærerkrafter og hele Tilstand. Examen bliver da der at afholde paa samme Tid over de samme skriftlige Opgaver og aldeles efter de samme Fordringer som ved de kongelige Skoler.

Ministeriet bestemmer det Fornødne med Hensyn til betryggende Former ved Examen i det Enkelte og lader Examen og Underviisningens Tilstand controllere ved dertil beordrede Mænd paa samme Maade som ved de offentlige Skoler, hvortil Udgiften, forsaavidt den bestaer i Befordringsgodtgjørelse og Diæter i Anledning af disse Mænds Reiser til Skolerne, i ethvert enkelt Tilfælde bliver at refundere den almindelige Skolefond af den paagjældende Skole."

Til den ved Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 anordnede Examen, ved hvilken Professor W. Bjerring iaar vil fungere som Examenscommissær, indstiller sig

Edvard Christian Sonne, f. i Rønne d. 13de August 1842 (Eftergivelse af Aldersbestemmelsen er indrømmet ved Ministeriets Skrivelse af 13de Mai d. A. med Tilføiende, at en saadan ikke fremtidig kan ventes tilstaet), en Søn af Fajancefabrikant E. Chr. Sonne i Rønne.

De skriftlige Prøver ere afholdte d. 26de, 27de, 29de og 30te f. M. (hver af disse 4 Dage fra 9—1 og 4—8)*).

*) Opgaverne ere:

1. (Dansk Stil.) Hvorved har Herluf Trolle gjort sig fortjent og sit Navn berømt?
2. (Regning.) En Mand kjøber et rektangulært Stykke Land, som er 326 Alen langt, 181 Alen bredt, til 16 Sk. for hver Quadratalen. Han afgiver uden Betaling 9,740 Quadratalen til Veianlæg og sælger af det øvrige 9,066 Quadratalen til 44 Sk., 20,345 Quadratalen til 72 Sk. og Resten til 1 Rd. 16 Sk. for hver Quadratalen. Hvor mange Procent har han tjent ved denne Handel?
3. (Tydsk Stil.) Den frugtbarste og bedst dyrkede Egn, som man finder i Kongeriget Neapel, det vil sige i det af Himlen meest begunstigede Land i Europa, ligger ved Foden af Vesuv. Her voxer Viinstokken ganske tæt ved de af Lavaen¹⁾ ødelagte Agre; men jo høiere man stiger op ad Bjerget, desto mere antager Jordbunden et fortørret Udseende, og Bjergets Spidse er bedækket af Røg og Aske. Om Dagen har Vesuvs Ild Udseende af en Røgsky; thi Lavaens Glands fordunkles af Solens Lys; men om Natten seer man Ildstrømmen rulle ned ad Bjergets Sider som et Belte²⁾ af rødt Sand, hvoraf en klar og glindsende Lue træder frem, saa ofte Lavaen paa sin Vei opbrænder Træer eller Viinstokke. Strømmen rulles frem uden at forhaste³⁾ sig og uden at spilde et Öieblik. Naar den støder paa en Muur eller paa en eller anden Bygning, som modsætter sig dens Gang, standser den, opdynger⁴⁾ sine Ildstrømme foran Hindringen og begraver endelig denne under sine glødende Bølger. Dens Gang er ikke saa hurtig, at Menneskene ikke skulde kunne flye for den; men den indhenter, ligesom Tiden, de Uforsigtige og Oldingene, som, naar de see den komme tungt og taust, indbilde sig, at det er let at undgaae den.

1) die Lava. 2) Gürtel. 3) übereilen. 4) häufen.

De mundtlige Prøver afholdes under Skolens offentlige Aarsprøve efter vedföiede Schema (betegnede med udhævet Skrift).

4. (Geometri.) Naar enhver af Siderne i en ligesidet Trekant deles i tre ligestore Dele og de tre eensliggende Delingspunkter i de tre Sider forbindes med rette Linier, opstaaer der en ny Trekant, indskreven i den givne. Hvad bliver det for en Art Trekant? Hvilke Vinkler danne dens Sider med den givnes? I hvilket Forhold staae de to Trekanters Arealer til hinanden? Hvor stort Areal har den indskrevne Trekant, naar den givnes Side er a ?

5. (Dansk Stil.) Compassets Indretning, Opfindelse og Indflydelse paa Skibsfarten.

6. (Arithmetik.) At oplöse Ligningen:

$$\frac{a^6}{x} = \frac{a^6 + b^6}{a^2 + x} + \frac{a^2 b^4}{x}$$

med Hensyn til x og at heregne Talværdien af x ved Logarithmer, naar

$$a = 1,28625$$

$$b = 0,42875.$$

7. (Geometrisk Tegning.) Et ret Prisme er 6 Tommer langt og har til Grundflade en regulær Sexkant, hvis Side er $\frac{1}{2}$ Tomme. Det hviler paa den ene Sideflade paa den horizontale Projectionsplan og Side-linierne danne en Vinkel paa 30° med den verticale Projectionsplan, som tillige gaaer igjennem Midtpunktet af den överste Sideflade. Man skal construere Prismets horizontale og verticale Projection samt dets Snit med den verticale Projectionsplan.

Alle Hjälpelinier og hvad der ligger bag den verticale Projectionsplan, angives med punkterede Linier.

8. (Engelsk Stil.) De gamle Perseres Sæder vare rene og deres Love meget strenge. Opdragelsen udgjorde den vigtigste Deel af Lovgivningen. Staten sörgede for de Unge; Opdragelsen var fælles for Alle. Retfærdighed blev anseet som den förste Dyd, Utaknemlighed som den störste Last. Man vannede de Unges Legeme

til alle Anstrengelser¹⁾ og deres Sjæle til alle Dyder. I deres syttende Aar traadte de ud af Börnenes Klasse. I Ynglingealderen lærte de at skyde med Bue og at slynge Kastespyd²⁾. De helligede deres Dage til disse Øvelser eller til Jagt og vaagede en Deel af deres Nætter i Vagthusene³⁾. I deres femogtyvende Aar traadte de ind i Mændenes Klasse; her lærte de at opfylde en Befalingsmands Pligter. I deres halvtredsindstyvende Aar fritoges de for Krigstjenesten, og de kunde nu gjøre Fordring paa Ansættelse i Embedsstanden. Enhver opnaaede Embede efter sin Fortjeneste, uden Hensyn til Fødsel, men han maatte efterhaanden gennemgaae alle de underordnede Grader.

1) exertion. 2) javelin. 3) guard-house.

Den offentlige Aarsprøve
i
Rønne højere Realskole

for Aaret 1857

foretages i følgende Orden:

Skriftlige Prøver:

Onsdagen d. 8de Juli.

8.	V. III. og II. Dansk Stil	}	J. H. L.
	IVR. og I. Regning		
	IV. stud. Latinsk Stil		
3.	V. Oversættelse fra Latin	}	L.
	VR. og IVR. Engelsk Stil		

Torsdagen d. 9de Juli.

8.	V. Latinsk Stil	}	H. Ha. K.
	VR. III. og II. Regning		
	IV. og I. Dansk Stil		
3.	V. og IV. Tydsk Stil R.		

Mundtlige Prøver):*

Fredagen d. 10de Juli.

8. Forberedelsesclassens Prøver.

Lørdagen d. 11te Juli.

8.	V. Historie og Geographi . .	Ha.	H.
9½.	IV. Religion	R.	Ha.
10.	I. Dansk	R.	K.
11.	I. og IVR. Engelsk	J.	H.
12½.	II. Engelsk	J.	H.
2.	III. Historie og Geographi .	Ha.	K.

Mandagen d. 13de Juli.

8.	II. Tydsk	H.	J.
9½.	I. Geographi	Ha.	H.
11.	V. Religion	R.	A.
12.	III. Dansk	R.	J.
	Engelsk	J.	C.
1.	II. Dansk	R.	Ha.
2.	IV. Tydsk og Fransk	H.	J.

*) Under de mundtlige Prøver ere Disciplenes Tegninger og skriftlige Arbejder for hele Aaret fremlagte til Eftersyn.

Tirsdagen d. 14de Juli.

8.	V. Naturhistorie	K.	A.
9.	I. Tydsk	H.	J.
11.	II. Geometri	L.	A.
12 $\frac{1}{2}$.	IV. Historie og Geographi	Ha.	K.
1 $\frac{1}{2}$.	III. Religion	R.	J.

Onsdagen d. 15de Juli.

8.	V. Tydsk og Fransk	H.	J.
9.	IV. Latin og Græsk	H.	K.
10.	III. Latin og Tydsk	K.	H.
11.	I. Naturhistorie	K.	Ha.
12.	II. Historie og Geographi	Ha.	L.

Torsdagen d. 16de Juli.

8.	VR. og IV. Mathematik A.	L.	
9.	V. Latin	W.	H.
10.	Græsk	W.	K.
11.	I. Historie	Ha.	K.
12 $\frac{1}{2}$.	III. Mathematik	L.	A.
2.	II. Naturhistorie	K.	Ha.

Fredagen d. 17de Juli.

9.	VR. Engelsk	J.	C.
9 $\frac{1}{2}$.	Tydsk	H.	J.
10.	Fransk	J.	Ha.
12.	Geographi og Hist.	Ha.	H.
1.	II. Fransk	Ha.	J.
2.	III. Fransk	J.	Ha.

Lørdagen d. 18de Juli.

8.	I. Religion	R.	J.
10.	VR. IV. og III. Naturhistorie	K.	A.
11.	II. Religion	R.	J.
1.	V. Mathematik	A.	L.

Mandagen d. 20de Juli.

9.	VR. og IVR. Naturlære	A.	L.
11.	Prøve over ny indmeldte Disciple	H.	R. L.
5.	Censur.		

Tirsdagen d. 21de Juli.

4.	Swømmeprøve.		

Onsdagen d. 22de Juli Kl. 11

offentliggjøres Udfaldet af de afholdte Prøver.

Mandagen d. 24de August Kl. 10

begynder det nye Skoleaar.

*Til at overvære de mundtlige Prøver og
Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Enhver,
der har Interesse for Skolen.*

Rønne d. 1ste Juli 1857.

H. K. Whitte.

